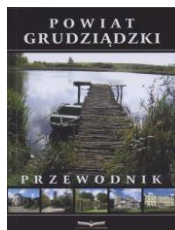

Biuletyn

Koła Miłośników
Dziejów Grudziądza

Rok IV: 2006

Data odczytu: 1.3.2006

Numer 8 (82)

Data wydania: 1.3.2006

dr inż. Wiesław Drożdża

Przewodnik „Powiat grudziądzki”

Przewodnik powstał z inicjatywy i został wydany nakładem Starostwa Powiatowego w Grudziądzu.

Jest to pierwszy przewodnik turystyczny po powiecie grudziądzkim. Przewodniki, które dotychczas się ukazały, - obejmowały Grudziądz i okolice, opis wybiegał poza zasięg powiatu a nawet województwa, ale miejscowości powiatu potraktowano marginalnie.

Wszystkie dotychczasowe przewodniki, jako priorytetowe traktowały zabytki budownictwa, przyrodę i środowisko geograficzne traktując jako sprawę drugorzędą. Rozwijając od wieków rolnictwo i przemysł z nim związany, przestano dostrzegać inne walory tych terenów. A przecież powiat grudziądzki posiada bardzo wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe. Traktowane od wieków marginalnie, czasem nawet degradowane na potrzeby gospodarki rolnej i budownictwa przemysłowego odeszły na czas jakiś niejako w zapomnienie. Szlaki turystyczne prowadziły przez najciekawsze zakątki, głównie szlakiem zabytków kultury materialnej, omijały wiele cennych zakątków naszego regionu. W wydanym przez nas Przewodniku staraliśmy się wskazać nie tylko najbardziej znane zabytki i miejscowości. Wyszukiwaliśmy ukryte perełki kultury materialnej, jak zapomniane już, ale jeszcze nie zrujnowane dwory i pałace, parki podworskie, ale nie tylko. Duży nacisk położyliśmy na środowisko przyrodnicze. Najłatwiej było wskazać istniejące obiekty prawnie chronione – pomniki przyrody, rezerваты, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i inne. Ale udało nam się wyszukać, czy może raczej odkryć dla innych zagubione zakątki gdzieś pośród lasów czy pól. Mamy nadzieję, że wydany przez Starostwo Powiatowe w Grudziądzu wspólnie z fachowcami z Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego „Przewodnik” pomoże Państwu w lepszym poznaniu naszego naprawdę wartego uwagi terenu, a tych nie znających go jeszcze do wyruszenia na trasę pieszo, rowerem czy samochodem.

mgr Stanisław Poręba **GRUDZIĄDZKIE PRZEWODNIKI TURYSTYCZNE**

1893 - 1920

- X. Froelich, Führer durch Graudenz und Umgebung, Grudziądz (1893), s.39. nlb. 3, plany [Seria: Woerl's Reisehandbücher, Würzburg-Wiedeń]. Wyd. J. Gaebel i L. Woerl.
- P. Fischer, Graudenz und Feste Courbiere. Pracktischer Führer mit geschichtlichen Darstellungen, Grudziądz (1902), s. 184, plan, il. [Wyd. I]. Wyd. A. Kriedte.
- Toż samo..., Grudziądz 1906, s. 112, Plan, il. [Wyd. II].
- Toż samo..., Grudziądz 1912, s. XVI, 144, Plan, il. [Wyd. III].
- I. Żniński, Grudziądz (Przewodnik), Grudziądz 1913, s. 80, nlb. 26, plany, il. Wyd. W, Kulerski.

1920–1939

- M. Orłowicz, Ilustrowany przewodnik po Grudziądzu, Lwów-Warszawa 1924, s. 27, nlb. 5, Plan, il. Wyd. Książnica Polska. Polska Biblioteka Turystyczna nr 11. [Odbitka: M. Orłowicz, Ilustrowany przewodnik po Województwie Pomorskim, Lwów-Warszawa 1924].

- Wł. Łęga, Przewodnik po Muzeum Miejskim w Grudziądzu, Grudziądz b.r.w. [1924], s. 4. [Por.: „Ziemia”, 1925, nr 5. s. 83-84].
- [D. Binder, Wł. Łęga, J.A. Łukaszewicz] Grudziądz i okolice. Przewodnik ilustrowany, Grudziądz 1925. Redakcja: Wł. Łęga, s. 68, nlb 8 Plan, mapka, il. Wyd. Oddział PTK Grudziądz.
- S. Bochnig, Grudziądz. Przewodnik kartkowy z planem i kroniką miasta, Grudziądz [1929]. Seria I, k, 10. Wyd. autor.
- J. Grabowski, Przewodnik po Grudziądzu, Toruń 1929, s. 31, nlb. 1. Plan, il. Wyd. Pomorska Agencja Turystyczna (Seria: Pomorze)
- Miasto Grudziądz [Druk reklamowo-informacyjny], (Grudziądz 1929), s. nlb. 8, il. Oprac. graficzne B. Franowski. Wyd. Zakł. Graficzne i Wydawnicze W. Kulerskiego, Tuszewo k. Grudziądza
Wydawnictwo z okazji Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu (1929).
- Wł. Łęga, Grudziądz, Przewodnik, [Warszawa 1936]. s. nlb. 12, il. Wyd. Ministerstwo Komunikacji R. P.
- [A Hendler], Grudziądz Przewodnik turystyczny. Opracowano na podstawie zapisków Archiwum Miejskiego, [Grudziądz] 1937, s. 52, plan, il. Wyd. A. Hendler.

1939-1945

- Graudenz am Weichselstrom [Graudenz], 1941, s. 6, mapa, il.

1945 - 2005

- J. Andrusikiewicz, J. Błachnio, Grudziądz i okolice, Warszawa 1954, s. 30, nlb, 2, il. Wyd. Sport i Turystyka, Warszawa.
- [J. Błachnio, H. Gostomeczyk, St. Kopczyński, A. Wolnikowski], Grudziądz. Przewodnik, Grudziądz 1961, s. 56, plan, mapa, il. Red. J. Błachnio. Wyd. PTTK, Oddział w Grudziądzu.
- [J. Błachnio], Grudziądz i okolice. Informator turystyczno-krajoznawczy PTTK 1962, Grudziądz 1962, s. 39, nlb. 1, mapa, il. Wyd. PTTK, Oddział w Grudziądzu.
- J. Błachnio, Przewodnik po Grudziądzu i okolicy, [Grudziądz] 1965, s. 101, nlb. 1, Plany, il. Wyd. KKF i T Pow. G-go i MGr.
- W. Szlachcikowski, Turystyczny Szlak „Towarzystwa Jaszczurczego”, Bydgoszcz 1967, s. 67, nlb. 3, il. Wyd. WKKP i T i WOiT w Bydgoszczy.
- J. Błachnio, Przewodnik po Grudziądzu i okolicy, Warszawa 1968. Wyd. II, s. 110, nlb. 2, plany, il. Wyd. KKF i T w Grudziądzu.
- [J. Błachnio], Grudziądz, [Folder], [Bydgoszcz 1968], skład., il. Wyd. WKKF i T w Bydgoszczy.
- B. Zakrzewski, Grudziądz i okolice, [Folder], [Bydgoszcz 1973], skład., il. Wyd. KAW w Warszawie.
- [T. Chrzanowski, M. Kornecki], Katalog zabytków sztuki w Polsce. Województwo Bydgoskie. Powiat Grudziądzki, Warszawa 1974, s. 84, nlb. 2, 116, il.. Wyd. IS PAN w Warszawie.
- J. Umiński, Grudziądz i okolice. Przewodnik, Warszawa 1974, s. 102, nlb. 2, plan, il. Wyd. „Sport i Turystyka” w Warszawie.
- Grudziądz i okolice. Przewodnik. Praca zbiorowa pod red. S. Poręby, Grudziądz 1990, s. 115, nlb. 1, mapy, il. Wyd. GTK i BM w Grudziądzu. [Zespół autorski: R. Byner, J. Krzyś, S. Poręba, T. Rauchfleisch H. Stopikowski].
- [M Chylewski], Auto-Przewodnik Grudziądz i okolice `97, nr 1, Grudziądz 1997, s. 72, nlb. 2, plany. Wyd. Wydawnictwo „Super” w Grudziądzu.
- Łasin 1298 - 1998, Łasin 1998. Redakcja: M. Wesołowski, s. 88, nlb. 5, il. Wyd. UM i G w Łasinie.
- Osobliwości przyrodnicze Nadleśnictwa Jamy. Opracowanie zbiorowe, Toruń 1998, s. 104, il. Wyd. Wydawnictwo Urbański w Toruniu.
- Gmina Gruta. Przewodnik krajoznawczy. Opracowanie zbiorowe, Toruń 1998, s. 79, nlb. 7, il. Wyd. Wydawnictwo Urbański w Toruniu.
- [M. Chylewski], Auto Przewodnik Grudziądz i okolice, '99, nr 2, Grudziądz 1999, s. 56, nlb. 2, il. Wyd. Wydawnictwo „Super” w Grudziądzu.
- [M. Chylewski], Auto Przewodnik Grudziądz i okolice 2000, nr 3, Grudziądz 2000, s. 48, nlb. 2, mapki, plany, il. Wyd. Wydawnictwo „Super” w Grudziądzu.

- [M. Chylewski], Auto Przewodnik Grudziądz i okolice 2001, nr 4, Grudziądz 2001, s. 54, plan, il. Wyd. Wydawnictwo „Super” w Grudziądzu.
- [M. Chylewski], Auto Przewodnik Grudziądz i okolice 2001/2002 nr 5, Grudziądz 2002, s. 50, plany, il. Wyd. Wydawnictwo „Super” w Grudziądzu
- [M. Chylewski], Auto Przewodnik Grudziądz i okolice 2002/2003 nr 6, Grudziądz 2003, s. 56, plany, il. Wyd. Wydawnictwo „Super” .
- [M. Chylewski], Auto Przewodnik Grudziądz i okolice 2004, nr 7, Grudziądz 2004, s. 44, plany, il. Wyd. Wydawnictwo „Super” w Grudziądzu.
- [T. Rauchfleisz, H. Stopikowski], Grudziądz. Mini-Przewodnik, Grudziądz 2004, s. nlb. 14, plan, il. Wyd. GTK w Grudziądzu.
- Przewodnik rowerowy po okolicach Grudziądza, Grudziądz 2005, Redakcja: M. Czepek, s. 30, nlb. 2, mapka, il. Wyd. IT w Grudziądzu.
- [M. Chylewski], Auto Przewodnik Grudziądz i okolice 2005 nr 8, Grudziądz 2005, s.48, plany, il. Wyd. Wydawnictwo „Super” w Grudziądzu.
- [M. Chylewski], Auto Przewodnik Grudziądz i okolice 2006 nr 9, Grudziądz 2006, s.48, plany, il. Wyd. Wydawnictwo „Super” w Grudziądzu.
- Powiat Grudziądzki. Przewodnik. Pod redakcją A. Urbańskiego, Toruń 2005, s. 96, mapki, il. Wyd. Wydawnictwo Urbański w Toruniu.

(L.B.S.)

Redakcja: Tadeusz Rauchfleisz, KMDG. Logo KMDG wykonał Grzegorz Rygielski.